

Arbeidsmigranten in Roosendaal

Hannekenmaaiers

Vooral in de Gouden Eeuw was Holland zeer rijk, terwijl mede als gevolg van de 30-jarige oorlog (1618-1648) in Duitsland grote armoede heerste. Toen begon eigenlijk al de trek van Duitsland naar Holland om een graantje mee te pikken van de Hollandse rijkdom. Naast Duitse dienstmeiden kwamen er zeer veel handwerklieden naar Nederland. Het bekendst waren waarschijnlijk de grasmaaiers: de Hannekenmaaiers. Maar er waren ook bierbrouwers, zeelieden (haring- en walvisvangst), blekers (vooral rond Leiden en Haarlem), scharenslijpers, zuurkoolsnijders (helemaal uit Vorarlberg), handelaars in Keulse potten (uit Westerwald) en stukadoors uit Oldenburg. Apart mogen genoemd worden de z.g. Lapjesbuben. Dit waren vooral Westfaalse kooplieden in katoen. Veel bedrijven in kleding herinneren nog aan deze lieden. C&A is een bekend voorbeeld.

Bron: Verslag van de lezing door de heer J.J. Kaldenbach op 19 februari 2002 (Uitg. Afd. Amersfoort en Omstreken, Nederlandse Genealogische Vereniging, Jaargang 11 april 2002, Nr 2)

Informatiebord in de vorm van een Hannekenmaaier bij de Vestingroute in Winschoten van Frouke Roukema

Inhoud

1. Inleiding	2	
2. De uitkomst van het onderzoek: situatieschets	3	
2.1. Landelijk beeld		3
2.2. Arbeidsmigranten in Roosendaal		5
2.3. Ervaren overlast		7
3. Beschikbaar instrumentarium en toepassing daarvan in de praktijk	9	
3.1. Arbeidsmigranten en ruimtelijke ordening		9
3.1.1. Algemeen		9
3.1.2. Mogelijkheden en onmogelijkheden van de inzetbaarheid van het bestemmingsplan als reguleringsinstrument		9
3.1.3. Het wonen in de woongebieden		11
3.1.4. Het wonen in binnenstedelijke gebieden		11
3.1.5. Het wonen in het buitengebied		12
3.1.6. Hoe te regelen in bestemmingsplannen?		12
3.2. Andere juridische instrumentaria		13
3.2.1. Woningwet, Bouwbesluit en bouwverordening		13
3.2.2. Wet Gemeentelijke Basisadministratie		15
3.3. Toezicht en handhaving		16
3.3.1. Gemeentebeleid en wettelijke taak		16
3.3.2. Aanpak bij toezicht en handhaving		16
3.3.3. Integrale aanpak		17
3.3.4. Planning		18
3.4. Conclusie toe te passen instrumentaria		18
4. Flankerende aanpak	20	
4.1. Regionale afstemming		20
4.2. Convenanten met werkgevers		20
4.3. Contact met de doelgroep		21
5. Samenvatting, conclusies en besluiten	23	
5.1. Ruimtelijke ordening		23
5.2. Welzijnsaspecten arbeidsmigranten		24
5.3. Informatie vanuit het bedrijfsleven		24
5.4. Regionaal convenant		25
5.5. Evaluatie		25
Bijlagen		
I Kaart bij de grafiek in par. 2.2		
II SRE-nota		

1. Inleiding

De raad is op 5 oktober 2007 geïnformeerd over de huisvesting van buitenlandse werknemers met raadsmededeling nr. 2007/23000. De komst van nieuwe groepen arbeidsmigranten leidt tot nieuwe situaties zowel op de woningmarkt als in de door bewoners van onze gemeente ervaren overlast. Duidelijk is op voorhand dat een aanpak nodig is in een breder kader dan bijvoorbeeld het plan 'Aanpak Huisjesmelkers'. De raadsmededeling kondigt dan ook een onderzoek aan naar de specifieke plaatselijke feiten en omstandigheden en het beleid dat wij op grond van deze feiten en omstandigheden willen gaan voeren.

Het onderzoek leidt tot een actueel beeld van de nieuwe ontwikkelingen, gezien vanuit verschillende invalshoeken. Voor dit onderzoek hebben wij ruimschoots gebruik gemaakt van beschikbare informatie op Internet over deze problematiek. Niet alleen Roosendaal is het laatste jaar geconfronteerd met arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa (vandaar de term: MOE-landers). Vele andere gemeenten worden geconfronteerd met dezelfde problematiek. De beschikbare informatie die wij verkregen via o.a. Internet is aangevuld door gesprekken aan te gaan met organisaties van werkgevers waar deze nieuwe arbeidsmigranten in dienst zijn, Aramis, het SIW, de politie en andere gemeenten in de regio.

Op basis van het aldus verkregen beeld van de situatie geeft deze notitie aan langs welke wegen wij willen werken aan de verdere beleidsontwikkeling rondom deze nieuwe arbeidsmigranten.

Opbouw van deze beleidsnotitie.

Deze beleidsnotitie begint met een verslag van het beoogde onderzoek. Het onderzoek heeft bestaan uit twee onderdelen.

a. Een situatieschets.

Het blijkt moeilijk de situatie nauwkeurig te schetsen. Maar de situatieschets biedt voldoende aanknopingspunten voor een visie op het te voeren beleid. Aangegeven wordt welke factoren leiden tot een onvolledig inzicht in de situatie. De verdere uitwerking van het beleid is afhankelijk van de mate waarin een beter beeld van de situatie kan ontstaan. De situatieschets wordt afgesloten met een overzicht van de gesignaleerde problemen.

b. Het beschikbare instrumentarium en toepassing daarvan in de praktijk.

Het onderzoek heeft zich ook gericht op de inzet van de huidige instrumenten bij deze nieuwe ontwikkelingen. Dat leidt tot de conclusie dat het bestaande instrumentarium goed voldoet. Wel zijn accenten nodig, die ten dele al zijn aangebracht.

Vervolgens geeft deze notitie aan waar verder flankerend beleid nodig is. Belangrijk is om de ontwikkelingen voortdurend te volgen. Naarmate het inzicht in de situatie groeit, is beter te bepalen welke aanvullende beleidsmaatregelen nodig zijn.

De notitie eindigt met een aantal concrete conclusies en aanbevelingen.

2. De uitkomsten van het onderzoek: situatieschets

2.1. Landelijk beeld

Open grenzen in Europa

De uitbreiding van de Europese Unie naar het oosten brengt een groot arbeidspotentieel binnen het gebied van de open grenzen in Europa. Nederland heeft op dit moment in vele sectoren een tekort aan arbeidskrachten. Mede door de economische verschillen tussen Oost en West Europa leidt dit tot een snelle ontwikkeling van een nieuwe arbeidsmigratie naar Nederland.

In de procedure voor uitbreiding van de EU zijn een aantal stappen voorzien. De tewerkstellingsvergunning voor Polen is afgeschaft en is nu alleen nog vereist voor Bulgaren en Roemenen. Als voor Bulgaren en Roemenen deze tewerkstellingsvergunning vervalt, en dat zal binnen afzienbare tijd zijn, zal dat ook zijn invloed hebben op de toestroom van arbeidsmigranten uit deze landen.

Historisch gezien is deze migratie altijd van belang geweest voor de Nederlandse economie. Vanaf de bloei van onze economie in de Gouden Eeuw is er een trek naar Nederland vanuit de omringende landen. Aan deze trek is door het IJzeren Gordijn een abrupt einde gekomen. Maar met de hernieuwde eenheid van Europa pakken de arbeidsmigranten deze historische draad weer op.

Economisch belang

Ook nu weer is deze migratie van enorm belang voor de Nederlandse economie. De gemeente richt zich in haar economische beleid mede op de zorg voor voldoende en vakbekwaam personeel voor de verschillende bedrijfssectoren.

De demografische ontwikkeling in Nederland leidt echter toch tot een duidelijk tekort aan arbeidskrachten in verschillende sectoren. De ontwikkeling in die sectoren met veel vacatures zou stagneren, zonder de toenemende arbeidsmigratie. Deze migratie zorgt voor een tijdige aanvulling van het aanbod van arbeidskrachten.

Rekensom

"Een snelle rekensom leert dat de toegevoegde waarde van 100.000 Polen aan de Nederlandse economie al snel in de miljarden loopt. 100.000 Polen die gedurende 250 dagen per jaar €100,- per dag verdienen levert een toegevoegde waarde van €2,5 miljard op aan de Nederlandse economie."

Bron: "Polen* in Den Haag, Actieplan PvdA gemeenteraadsfractie Den Haag, jan. 2008.

De rekensom in het tekstblok hiernaast berust op het minimale aantal nieuwe arbeidsmigranten, zoals dat eind 2007 bekend was.

Aantallen en herkomst

Op dit moment is onduidelijk hoeveel arbeidsmigranten er in ons land verblijven. Werd eind vorig jaar door minister Donner nog gesproken over 100.000 arbeidsmigranten, inmiddels

Een belangrijke nuance is nodig bij de vermelding 'Polen' in het tekstblok hierboven. Het rapport zet daar niet voor niets een * bij. In Den Haag is naast de Polen sprake van: Esten, Letten, Litouwers, Slowaken, Hongaren, Tsjechen, Slovenen, Bulgaren en Roemenen. Voor Roosendaal voegt eigen informatie daar nog aan toe: Duitsers, Portugezen, Russen en Chinezen. Verder is in dit verband rekening te houden met vluchtelingen uit: Somalië, Burundie, Irak, Kongo en Afghanistan)

worden getallen genoemd tussen de 150.000 en 200.000. Maar het is nog onduidelijk of deze groei zich doorzet, zo heeft minister Donner onlangs aangegeven.¹

De grootste groep betreft Polen, maar ook Bulgaren en Roemenen worden steeds vaker in ons land gesignaleerd. Het is moeilijk het totale aantal in ons land verblijvende arbeidsmigranten precies te bepalen. EU-onderdanen zijn vrij om in een ander EU-land te verblijven of zich daar te vestigen. Er bestaat alleen een plicht om bij het GBA in te schrijven indien men langer dan 6 maanden in een gemeente woont.

De verblijfsduur is vaak kort. Zestig procent van de arbeidsmigranten werkt hier korter dan vier maanden, slechts drie procent langer dan een jaar. Onduidelijk is in welke mate de arbeidskrachten later opnieuw voor een korte periode terugkomen. Er zijn ook arbeidsmigranten die zich voor langere tijd of zelfs blijvend willen vestigen in Nederland. De omvang van deze groep is echter nog onbekend.

Over welke mensen hebben wij het?

De arbeidsmigranten die in Nederland werken, kunnen onderverdeeld worden in 4 groepen:

- a. Medewerkers in dienst van een uitzendbureau dat hen onderbrengt bij andere Nederlandse bedrijven met welke zij samenwerken.
- b. Medewerkers in dienst bij een bedrijf in het land van herkomst, dat een contract heeft getekend voor werkzaamheden bij een Nederlands bedrijf.
- c. Medewerkers die direct in dienst zijn van Nederlandse bedrijven (zonder de assistentie van uitzendbureaus).
- d. Zelfstandigen zonder personeel (zgn. ZZP'ers) die op eigen gelegenheid naar Nederland komen en veelal in de bouw werkzaam zijn.

Groep a is de grootste groep. Het overgrote deel van de in ons land verblijvende Polen, Bulgaren en Roemenen heeft een contract met een uitzendbureau waarbij vervoer en huisvesting voor hen wordt geregeld.

Groep b woont in hotels of gehuurde kamers.

Groep c. is aanzienlijk kleiner dan de andere. Dit zijn met name mensen die gericht zijn op een langer of permanent verblijf in Nederland.

Groep d is uiterst moeilijk in beeld te krijgen. Mogelijk is het beeld vaag doordat er juist bij deze groep sprake zou kunnen zijn van grijs of zwart werk.

Vrij naar:

Alicja Szczepinska, "Woonbehoeften van de Polen die werken in de Gemeente Deurne en omgeving".

Het beeld van de wensen van de arbeidsmigranten zelf is zeer beperkt. Zij komen hier om te werken en geld te verdienen. Welke wensen en problemen er bij deze mensen leven is niet bekend.

¹ Uitspraken in Zwaagdijk, 20 februari 2008 te vinden op Nu.nl

Sectoren met veel arbeidsmigranten

Op landelijk niveau bestaat er alleen een globaal inzicht in de sectoren waar naar verhouding veel nieuwe arbeidsmigranten werken. Deze informatie komt voort uit de inzet van de arbeidsinspectie (in overleg met de sociale partners) op het naleven van de specifiek Nederlandse voorschriften. Zo ziet o.a. de arbeidsinspectie extra toe op naleving van de voorschriften inzake arbeidsomstandigheden en naleving van het minimumloon.

Sector	Aantal inspecties in 2007	Percentage inspecties met één of meer boeterapporten (2007)
Land- en tuinbouw	1.123	19%
Uitzendbureaus	576	14%
Horeca	2.351	18%
Bouw	493	34%
Overige sectoren	3.251	17%
Totaal	7.794	19%

Bron: De Europese Grenzen Verlegd (Amsterdam, Regioplan publicatie nr.1626, 13-11-2007)

Deze tabel geeft geen nauwkeurige informatie over de aantallen arbeidsmigranten per sector, slechts een indruk op basis van het optreden van de arbeidsinspectie. De aantallen zijn sterk afhankelijk van de krapte op de regionale arbeidsmarkt, waardoor tussen regio's de nodige verschillen bestaan. Andere bronnen geven dan ook slechts een aanduiding van de sectoren met veel arbeidsmigranten. Vooralsnog lijken de meeste arbeidsmigranten werkzaam in de agrarische sector, de industrie en de bouw.

Informatie niet sluitend

Waarschijnlijk zal de getalsmatige informatie over deze arbeidsmigratie nooit sluitend zijn te krijgen. Dat komt door het tijdelijke karakter van de aanwezigheid, door malafide werkgevers die zich onttrekken aan informatiestromen en door zelfstandige individuele arbeidsmigranten die vaak buiten beeld (willen) blijven. Nergens is in wetgeving vastgelegd, dat er een plicht is om zich te registreren bij een korter verblijf dan zes maanden. Behoudens voor personen die afkomstig zijn uit niet EU-landen en nieuwe EU-landen waarvoor nog een tewerkstellingsvergunning bestaat.

2. 2. Arbeidsmigranten in Roosendaal

De landelijke informatie is niet zonder meer toe te passen op de situatie in Roosendaal. Lokaal en regionaal ligt de bedrijvigheid anders dan in een landelijk gemiddelde. Daarom richt de informatie-verzameling zich op concrete vragen als:

- Over welke aantallen hebben wet het in Roosendaal en wat is de ontwikkeling daarin?
- Waar zijn deze mensen nu gehuisvest?
- Welke (uitzend)bureau's regelen de inzet van deze arbeidskrachten en in welke aantallen?
- Waar (of in welke bedrijfstakken) zijn deze mensen werkzaam?

Aantal arbeidsmigranten

De landelijke cijfers zijn naar Roosendaal te vertalen op basis van het aantal inwoners. Het aantal inwoners van Roosendaal is grofweg 1/2% van het aantal inwoners van Nederland. De landelijke schatting leidt dan tot 500 tot 1.000 arbeidsmigranten in Roosendaal. In de regio

Westelijk Noord-Brabant² woont ruim 2% van de inwoners van Nederland, wat leidt tot een schatting van 2.000 tot 4.000 arbeidsmigranten voor de regio als geheel. Ook al is dit een zeer grove schatting, duidelijk is wel dat de omvang van de arbeidsmigratie in de honderden personen loopt.

Lokaal economisch belang

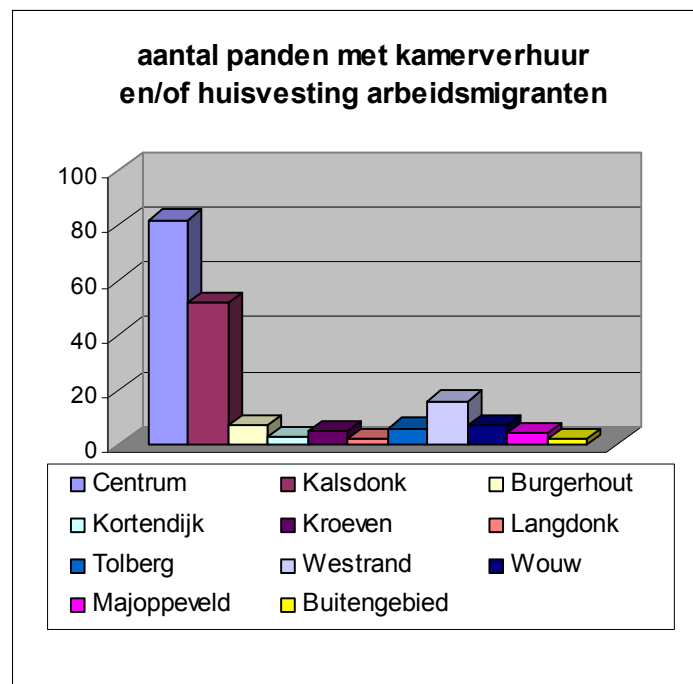
De zojuist genoemde aantallen leiden tot een schatting van een toegevoegde waarde aan de lokale economie tussen de 12½ en 25 miljoen per jaar. Deze schatting komt overeen met de signalen die wij opvangen in contact met het lokale bedrijfsleven. De grote betekenis van de inzet van de arbeidsmigranten voor de lokale economie wordt in die signalen duidelijk aangegeven.

Aantal panden

Bij de afdeling Toezicht & Handhaving zijn 186 adressen bekend waarin kamerverhuur of huisvesting van arbeidsmigranten plaatsvindt (peildatum 1 maart 2008).

Dit overzicht is tot stand gekomen door informatie van Burgerzaken, Belastingdienst, Politie en afdeling Toezicht & Handhaving met elkaar combineren. De verdeling van deze adressen per wijk is op twee manieren weergegeven. Bijgaande grafiek laat de verhoudingen tussen de wijken zien. In een bijlage laat de kaart van Roosendaal de aantallen per wijk zien.

Deze gegevens maken duidelijk, dat concentratie plaatsvindt in het Centrum en in Kalsdonk.

te

Voor alle duidelijkheid:

Ook deze informatie is niet sluitend.

Niet op alle adressen met kamerverhuur zijn arbeidsmigranten gehuisvest. Ook is het mogelijk dat inmiddels geen kamerverhuur meer plaats vindt in sommige panden.

Informatie van belastingdienst

De grafiek berust mede op informatie van de belastingdienst. Met de belastingdienst vindt vanaf 1 januari 2008 informatie-uitwisseling plaats. De belastingdienst geeft een signalering van aanvragen van een Sofinummer door arbeidsmigranten.

Deze informatiestroom vanuit de belastingdienst komt voort uit afspraken tussen het ministerie van SZW en de VNG. Gemeenten hebben tijdens de "Polentop" aangegeven over onvoldoende informatie te beschikken over de arbeidsmigranten in hun gemeente.

² Etten-Leur, Zundert, Rucphen, Moerdijk, Halderberge, Steenbergen, Bergen op Zoom, Woensdrecht en Roosendaal.

In 2008 hebben in totaal 20 arbeidsmigranten die in Roosendaal verblijven een Sofinummer aangevraagd. Onbekend is of hun verblijf voor korte of voor langere duur is

Verbeteren informatie(bronnen)

Op dit moment wordt gewerkt aan een zo sluitend mogelijk beeld van het aantal in onze gemeente woonachtige arbeidsmigranten.

Daartoe zal informatie bij elkaar worden gebracht afkomstig uit:

- ons eigen GBA,
- de bij de afdeling Handhaving aanwezige informatie van panden waarin arbeidsmigranten zijn gehuisvest,
- huurdersinformatie van Aramis,
- gegevens van in onze gemeente werkzaam uitzendorganisaties en
- de sinds januari van dit jaar door de belastingdienst verstrekte informatie over nieuwe arbeidsmigranten die een sofi-nummer aanvragen en in onze gemeente woonachtig zijn.

Deze informatie zal ook in de toekomst up to date worden gehouden door de afdeling Handhaving. Waar mogelijk en noodzakelijk zal informatie-uitwisseling plaatsvinden met o.a. de politie en Aramis.

Kinderen van arbeidsmigranten

Bij dat inzicht in het aantal arbeidsmigranten zal ook in beeld worden gebracht hoeveel kinderen van arbeidsmigranten in onze gemeente verblijven. Er zijn geen duidelijke signalen dat er kinderen meekomen met de arbeidsmigranten. Ook de leerplichtambtenaren krijgen van de scholen geen berichten hierover.

Het Verdrag op de Rechten van het Kind geeft de overheid en daarmee ook de gemeente de taak om waar mogelijk zorg te dragen voor adequate opvang van het kind, bijvoorbeeld met onderwijs en toepassing van de leerplichtwet. Uitwerken van beleid op dit onderdeel is echter pas mogelijk als er een manier is gevonden voor het tijdig op de hoogte zijn van de komst van kinderen. Daarmee is dit beleidsonderdeel afhankelijk van de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening.

Sectoren en uitzendbureaus

Er zijn ongeveer acht uitzendbureaus in Roosendaal actief bezig met het werven van arbeidsmigranten, waarvan drie van grotere omvang, te weten Laudam, Pollux en Exotic Green. Op dit moment ontbreekt bij de gemeente nog informatie over

- de arbeidsmigranten die in Roosendaal werken,
- in welke sectoren zij werken en
- de plaats waar zij gehuisvest zijn.

We proberen op dit moment deze informatie alsnog te krijgen van de uitzendbureaus die in onze gemeente actief zijn.

Bekend is dat in de agrarische sector aanzienlijke aantallen arbeidsmigranten werken, omdat uit die hoek verzoeken komen om huisvesting te mogen regelen.

2.3. Ervaren overlast

Huisvesting van arbeidsmigranten vindt in Roosendaal vooral plaats (voor zover bekend op basis van de thans beschikbare informatie) in het stedelijk gebied. De indruk bestaat, ontstaan door enkele klagers, dat huisvesting in het stedelijk gebied leidt tot overlast. Ervaringen in de praktijk geven anders aan. Vanaf 1 januari 2007 zijn er ten aanzien van 28 panden meldingen

ontvangen dat aldaar sprake is van huisvesting van buitenlandse werknemers. Ten aanzien van 12 panden (van die 28) werden de meldingen ingegeven door overlast (zoals geluid, vervuiling/verkeerd aanbieden huishoudelijk afval, aanzien en parkeren).

De andere meldingen hebben betrekking op onveilige woonsituatie, onmenselijke situaties, overbevolking en waardevermindering eigen woning.

Bij de politie team Roosendaal zijn nauwelijks meldingen bekend met betrekking tot overlastsituaties. Aantallen zijn niet bekend. De bij de politie bekende items zijn geluidsoverlast, (zwerf) vuil/aanbieden huishoudelijk afval en parkeren.

In het uitgaansleven concentreert het bezoek van de arbeidsmigranten zich hoofdzakelijk tot één horecabedrijf in de binnenstad van Roosendaal. Daar spelen dan soms ook problemen met dronken arbeidsmigranten. In het weekeinde bij het verlaten van de horeca is er soms overlast door dronkenschap. Bij aanspreken stuit de politie op onbegrip door de taalbarrière. Men begrijpt niet dat de identificatiepapieren getoond moeten worden. De politie kan niet anders dan de persoon in bewaring stellen. De volgende morgen tonen de ontruchterde personen dan wel hun ID-papieren.

Gesignaleerde Problemen

Economisch belang is groot

Het economisch belang van de arbeidsmigratie is evident. De migratie biedt een oplossing voor tekorten aan personeel op de arbeidsmarkt. Verhinderen van migratie leidt tot stagnatie in de economische ontwikkeling.

Concentratie in wijken

De aantallen waar het om gaat zijn slechts globaal te schatten. Waarschijnlijk zijn er in Roosendaal om 500 tot 1000 personen, voor Westelijk Noord-Brabant om enkele duizenden. In Roosendaal zijn 186 adressen bekend, waar mogelijk arbeidsmigranten wonen. Er is een concentratie in het Centrum en in Kalsdonk. Als deze concentratie zich doorzet, kan dat tot druk op de omgeving leiden.

Landen van herkomst verschuiven

Inzicht in de aantallen migranten ontbreekt. De landen van herkomst zijn voorlopig nog niet stabiel. De herkomst verschuift op dit moment al van Polen naar andere landen, m.n. Bulgarije en Roemenië. Communicatie met de doelgroep moet zich aanpassen bij deze verschuiving in herkomst.

Vooralsnog werkzaam in agrarische sector, industrie en bouw?

Vooralsnog lijken de meeste arbeidsmigranten werkzaam in de agrarische sector, de industrie en de bouw.

Beperkte melding van overlast

Gegeven het aantal panden waar mogelijk arbeidsmigranten wonen, volgt slechts bij 7% van deze panden wel eens een melding van overlast bij de gemeente (zoals geluid, vervuiling/verkeerd aanbieden huishoudelijk afval, aanzien en parkeren). Bij de politie team Roosendaal zijn nauwelijks meldingen bekend met betrekking tot overlastsituaties.

Uitgaansleven en taalbarrière

De arbeidsmigranten bezoeken vooral één horecabedrijf in de binnenstad van Roosendaal. Drankgebruik leidt daar wel tot overlast. Het ingrijpen van de uitbater en de politie is moeizaam door de taalbarrière in combinatie met het ontbreken van identiteitspapieren. De taalbarrière is ook in het algemeen een probleem, zoals bijvoorbeeld in de communicatie tussen bureaus.

Kinderen komen alleen incidenteel mee?

De indruk bestaat dat slechts bij hoge uitzondering kinderen van arbeidsmigranten tijdelijk in Roosendaal verblijven. Zorgvuldig volgen blijft nodig om tijdig te kunnen ingrijpen.

3. Beschikbaar instrumentarium en toepassing daarvan in de praktijk.

In het licht van de zojuist gesignaleerde problemen gaat dit hoofdstuk in op de inzet van het beschikbare instrumentarium. Dit hoofdstuk geeft aan op welke manier de nieuwe situatie gereguleerd kan worden.

Het instrumentarium wordt besproken langs drie lijnen.

1. Het bestemmingsplan in het kader van de ruimtelijke ordening.
2. De andere juridische instrumenten en
3. Toezicht en handhaving.

De centrale vraag in dit hoofdstuk is wat wij aan beleid en instrumentarium hebben en hoe we daar mee om kunnen gaan bij de ontwikkelingen rond de arbeidsmigratie.

Bij het analyseren van het beschikbare instrumentarium schetsen wij in dit hoofdstuk ook de contouren die aangeven hoe de verdere aanpassing van het instrumentarium er uit kan zien.

3.1.Arbeidmigranten en ruimtelijke ordening

3.1.1 Algemeen

Zoals wij hiervoor al hebben aangegeven zijn wij van oordeel dat kamerverhuur en anderszins huisvesting van (arbeids)migranten in principe mogelijk dient te zijn. Het is een maatschappelijk verschijnsel dat de laatste jaren steeds actueler is geworden en waaraan behoefte bestaat. Een optie waarbij dit geheel wordt uitgesloten is dan ook niet aan de orde. Bovendien dient ervoor gezorgd te worden dat deze groep mensen een goede huisvesting krijgt. Daarom is het noodzakelijk om een en ander goed te reguleren, er voorwaarden aan te koppelen zodat kamerverhuur en huisvesting van (arbeids)migranten goed inpasbaar is in relatie tot andere functies en het ruimtelijke orderingsbeleid in zijn algemeenheid.

3.1.2 Mogelijkheden en onmogelijkheden van de inzetbaarheid van het bestemmingsplan als reguleringsinstrument

Centraal artikel in de Wet op de Ruimtelijke Ordening is artikel 10: de gemeenteraad stelt een bestemmingsplan vast voor zover dit ten behoeve van een **goede ruimtelijke ordening** nodig is. Ook in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening is dit beginsel in artikel 3.1 vastgelegd. Dit betekent dat alleen ruimtelijke motieven de basis kunnen zijn voor een regeling in een bestemmingsplan. Dit geldt natuurlijk ook voor het reguleren van de huisvesting van arbeidsmigranten.

Om dit te reguleren en de wijze waarop dit gereguleerd wordt, dienen daaraan ruimtelijke criteria en motieven ten grondslag te liggen. Voor wat betreft de ruimtelijke motieven kan gedacht worden aan de druk die ontstaat op het openbare gebied, het intensievere gebruik van het openbare gebied, toename parkeerdruk. De kans op c.q. de vrees voor overlast is op zich geen ruimtelijk criterium.

Algemeen: begrippenkader

We gaan eerst in op de begrippen. Momenteel is het immers zo dat in de bestemmingsplannen vaak allerlei begrippen voor wonen worden gebruikt. Meestal echter is kamerverhuur strikt genomen niet mogelijk. Het is wenselijk een eenduidig begrippenkader te ontwikkelen. De volgende begrippen zijn naar onze mening relevant:

- Woning/wooneenheid

- Huishouden/huishouding
- Kamerverhuur
- Logies
- Pension

Voor het begrip “Woning/wooneenheid” hebben wij op basis van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen de volgende definitie ontwikkeld, die in elk bestemmingsplan in de begripsbepalingen zal worden opgenomen:

Woning/wooneenheid:

Een (gedeelte van een) gebouw, dat dient voor de huisvesting van één afzonderlijke huishouding, niet zijnde een bijzondere woonvorm of kamerverhuur/logies voor meer dan personen per wooneenheid”.

Deze begripsomschrijving is al gebruikt in verschillende recent in procedure gebrachte bestemmingsplannen (zie hierna). Uitdrukkelijk hebben we in de zojuist gegeven beschrijving het aantal personen bij kamerverhuur open gehouden. Dit wordt hieronder nader ingevuld.

Bij deze definitie is het noodzakelijk om ook andere begrippen te omschrijven:

- Het begrip “huishouding” :
Dit begrip werd tot op heden in bestemmingsplannen niet gedefinieerd, maar in het kader van de “illegale” vestiging van arbeidsmigranten in een woning heeft de Raad van State hierover nog niet zolang geleden (2 mei 2007) wel een richtinggevende uitspraak gedaan. In het begrip huishouden zijn naar de mening van de Raad van State de volgende elementen van belang:
 1. er moet sprake zijn van continuïteit in de samenstelling van de bewoners;
 2. er moet sprake zijn van onderlinge verbondenheid; de Raad van State laat daarbij open wat die onderlinge verbondenheid moet zijn en zegt alleen dat indien personen hetzelfde werk verrichten, dezelfde nationaliteit delen en gezamenlijk de huishouding voeren, niet voldoende is om de onderlinge verbondenheid aan te nemen.

Gegeven deze door de Raad van State gegeven definitie blijft er een zekere mate van onduidelijkheid over de vraag wat onder een huishouding kan worden verstaan. Wij stellen de volgende definitie voor:

“Van een huishouding is sprake wanneer een persoon dan wel personen in een zekere continue samenstelling met elkaar wonen en tussen de verschillende personen een zekere onderlinge verbondenheid bestaat”. Met name het begrip ‘onderlinge verbondenheid’ valt heel moeilijk te definiëren. Het zal van feiten en omstandigheden afhangen of hier in de praktijk ook sprake van is.

- Het begrip “Kamerverhuur”
Kamerverhuur valt te omschrijven als “het bedrijfsmatig (nacht)verblijf aanbieden, waarbij het kenmerk is dat de kamerhuurder ter plaatse het hoofdverblijf heeft”.
- Het begrip “Logies”.
Onder logies wordt verstaan: “het bedrijfsmatig (nacht)verblijf aanbieden, waarbij het kenmerk is dat de betreffende persoon het hoofdverblijf elders heeft”.

Er zijn twee gradaties ‘logies’ te onderscheiden, die vanuit de ruimtelijke ordening relevant zijn. Logies kan (op beperkte schaal) plaatsvinden in reguliere woningen en qua verschijningsvorm dezelfde is als kamerverhuur. Logies kan echter ook op grootschaliger

niveau plaatsvinden (meer dan tien personen) in daartoe ingerichte logiesgebouwen. Voor dat laatste betekent dit, dat in de begripsomschrijving ook een definitie voor logiesgebouw moet worden opgenomen:

Logiesgebouw: “een gebouw specifiek ingericht voor het bedrijfsmatig (nacht)verblijf aanbieden voor meer dan tien personen, waarbij het kenmerk is dat de betreffende personen het hoofdverblijf elders hebben”.

- Het begrip “Pension”.
Onder pension wordt verstaan: “een voor een ieder toegankelijk gebouw voor het bedrijfsmatig (nacht)verblijf aanbieden gedurende kortere of langere periode, waarbij het kenmerk is dat de betreffende persoon het hoofdverblijf ter plaatse of elders heeft”. Een pension heeft een relatie met het begrip “horeca” : er wordt naast het beschikbaar stellen van verblijf ook andere faciliteiten geboden, zoals eten en drinken.

3.1.3 Het wonen in de woongebieden

In de meeste bestemmingsplannen wordt voor woonbestemmingen uitgegaan van de hiervoor gegeven definitie voor woning/wooneenheid, waarbij nog niet de uitzondering van bijzondere woonvorm en kamerverhuur werd aangebracht. In een drietal zeer recente bestemmingsplannen, nl. Tolberg 2005, Kortendijk en Centrum Noord wordt binnen het begrip “woning/wooneenheid” kamerverhuur tot 10 personen mogelijk gemaakt.

Wat in alle plannen wel standaard terugkomt, is het begrip huishouden.

Gegeven de betekenis die de Raad van State aan het begrip “huishouden” toekent, levert dit een grote beperking op aan de mogelijkheid tot (collectieve) huisvesting van arbeidsmigranten in woningen, ook al zou dit slechts twee, drie of vier personen betreffen.

Dit betekent dat er in principe de plicht bestaat voor ons college om bij constatering van dergelijke huisvesting handhavend op te treden. Overigens geldt dit niet alleen wanneer arbeidsmigranten worden gehuisvest, maar evenzeer bij het bieden van huisvesting aan studenten en verpleegsters in een normale woning.

Wij achten het niet gewenst om de woonfunctie van woningen zo vergaand te beperken. In onze optiek is het in normale situaties toelaatbaar –ook uit ruimtelijk oogpunt- huisvesting te bieden aan arbeidsmigranten, studenten, verpleegsters en dergelijke in een gangbare woning/wooneenheid tot een bepaald maximum.

Als basisregeling vinden wij het toelaatbaar dat in een standaard woning/wooneenheid aan maximaal vier afzonderlijke personen huisvesting wordt geboden (of drie afzonderlijke personen plus een huishouding). Dit betekent dat de regeling in de bestemmingsplannen voor Tolberg, Kortendijk en Centrum Noord naar ons oordeel als basisregeling te ruim is, omdat daar kamerverhuur tot tien personen (per woning/wooneenheid) mogelijk wordt gemaakt.

Er zijn ook woningen waarin méér dan vier afzonderlijke personen gevestigd zouden kunnen worden, bijvoorbeeld bij grotere woningen of woningen met een groot erf. Voor dergelijke panden kan afgeweken worden van de hiervoor omschreven basisregel door aan meer dan vier personen afzonderlijke huisvesting te bieden. Dit kan in de vorm van een (binnenplanse) vrijstellingsbepaling, waaraan (ruimtelijke) voorwaarden worden gekoppeld.

3.1.4 Het wonen in binnenstedelijke gebieden

Kenmerkend voor binnenstedelijke situaties is dat er naast reguliere woningen/wooneenheden ook panden en opstallen zijn aan te wijzen die geschikt zijn c.q. kunnen worden gemaakt voor

de huisvesting van grotere groepen personen. Meestal gaat het hier om kamerverhuur, maar ook kan het gaan om logiesgebouwen of pensions. Hoeveel personen in dergelijke gebouwen kunnen worden gehuisvest, wordt bepaald door de omvang van de gebouwen, de ruimtelijke uitstraling en de parkeermogelijkheden.

Ook voor binnenstedelijke situaties kiezen wij voor dezelfde basisregeling met vrijstelling als welke wij voor de woongebieden hebben aangegeven. Dit betekent dat er maatwerk geleverd kan worden. Logiesgebouwen en pensions zijn in onze optiek niet mogelijk binnen woonbestemmingen, ook niet in de binnenstad.

Naast woonbestemmingen zijn er in binnenstedelijke situaties ook andere bestemmingen: Centrum en Gemengd. In deze bestemmingen, die vooral voor het stadscentrum gelden en voor gebieden waar sprake is van zeer gevarieerde functies, kunnen naast kamerverhuur gekoppeld aan de woonfunctie, in principe ook logiesgebouwen en pensions mogelijk gemaakt worden. Dit kan door middel van een aanduiding op de betreffende opstallen.

3.1.5 Het wonen in het buitengebied

Ook al is op dit ogenblik nog slechts een beperkt aantal verzoeken voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied ingediend, is het desondanks van belang om nu met voorstellen te komen tot regulering teneinde in te kunnen spelen op mogelijke toekomstige ontwikkelingen.

In de agrarische sector werken op dit moment al veel arbeidsmigranten, zeker op piekmomenten.

Het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven heeft in 2006 een handreiking opgesteld waarin handvatten worden aangereikt voor de huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied. Wij zijn van mening dat de handleiding een goede basis is om huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied te regelen en wij zijn dan ook genegen essentiële elementen uit deze nota over te nemen voor het beleid in onze gemeente. Ook de provincie heeft haar instemming uitgesproken ten aanzien van dit beleid.

In de SRE- nota wordt onderscheid gemaakt tussen:

- a. tijdelijke huisvesting voor tijdelijke werknemers;
- b. structurele huisvesting voor tijdelijke werknemers.

Tijdelijke huisvesting

Tijdelijk is: een periode van maximaal 6 maanden. Het gaat daarbij vooral om piekbelastingen d.w.z. extra behoefte aan arbeidsplaatsen gedurende bepaalde perioden in de agrarische sector. Een agrarische ondernemer mag gedurende een periode van zes maanden tijdelijke huisvesting aanbieden.

In de handreiking wordt gesteld, dat de volgende zaken in het buitengebied niet kunnen c.q. niet wenselijk zijn:

- Wooneenheden in gebouwencomplexen of grotere gebouwen in het buitengebied
- Huisvesting op campings en op vakantieparken
- Tenten op eigen bedrijf
- Toercaravans op eigen bedrijf

Wat wel kan c.q. toelaatbaar zijn:

- Huisvesting in bestaande complexen
- Huisvesting op eigen bedrijf door verbouwen eigen bedrijfsgebouw

- Huisvesting op eigen bedrijf door logies in eigen bedrijfswoning
- Stacaravans op eigen bedrijf
- Woonunits op eigen bedrijf

Heel uitdrukkelijk wordt in de handleiding huisvesting op recreatiebedrijven uitgesloten. Een discussiepunt is nog de huisvesting in stacaravans. Wij zijn van mening dat huisvesting in dergelijke onderkomens niet passend is in het landschap en niet beantwoordt aan de kwaliteit van huisvesting en daarmee niet gewenst is.

Structurele huisvesting

Structurele huisvesting is niet wenselijk in het buitengebied, maar dient plaats te vinden binnen de bebouwde kom of in bebouwingsconcentraties.

3.1.6 Hoe te regelen in bestemmingsplannen?

Kamerverhuur en de tijdelijke huisvesting van tijdelijke werknemers is op dit moment nog niet eenduidig en voor wat betreft de huisvesting in het buitengebied in het geheel niet geregeld in bestemmingsplannen. In een drietal recente bestemmingsplannen, nl. Tolberg 2005, Kortendijk en Centrum Noord, is sprake van een te ruim opgezette basisregeling voor kamerverhuur (nl. tot 10 personen).

De komende jaren wordt het bestemmingsplanbestand met de nodige voorrang geactualiseerd. De nieuwe Wet ruimtelijke ordening, die op 1 juli 2008 in werking treedt, is wat dat betreft een aanjagende factor. Desondanks zal het nog geruime tijd duren voordat er voor het gehele gemeentelijke grondgebied een uniforme regeling zal gelden.

Zoals al aangegeven in 3.1.3 zijn - vooral ook door de uitspraak van 2 mei van het vorig jaar - van de Afdeling bestuursrechtspraak de mogelijkheden om arbeidsmigranten te huisvesten uiterst beperkt. Naar onze mening is het reëel en ook redelijk dat maximaal 4 (afzonderlijke) personen (of 3 afzonderlijke personen plus een huishouding) op basis van kamerverhuur in een normale eengezinswoning kunnen worden gehuisvest. In bijzondere situaties zouden dat er met een binnenplanse vrijstellingprocedure meer kunnen zijn.

Dit leidt dan tot de volgende nieuwe definitie voor woning/wooneenheid:

Woning/wooneenheid:

Een (gedeelte van een) gebouw, dat dient voor de huisvesting van één afzonderlijke huishouding, niet zijnde een bijzondere woonvorm of kamerverhuur/logies voor meer dan drie personen inclusief de huishouding dan wel vier personen wanneer er daarnaast geen huishouding in het gebouw is ondergebracht.”

Op korte termijn kan dit beleid niet in onze bestemmingsplannen worden verankerd. Toch is er nu reeds de behoefte om dit beleid op zeer korte termijn gestalte te geven.

Daartoe zijn er 2 mogelijkheden:

- het vaststellen van een paraplu-bestemmingsplan voor de stad en de dorpen
- het tot die tijd gedogen van situaties die in het kader van het beleid zoals geformuleerd in deze notitie wenselijk zijn.

Onzerzijds bestaat er gelet op de nieuwe situatie op de huisvestingsmarkt de behoefte om nu alert te kunnen reageren. Daarom opteren wij in eerste instantie voor het gedogen van gewenste situaties zoals die in deze notitie worden beschreven voor de periode dat er nog geen paraplu-bestemmingsplan voorhanden is. Het vaststellen van een paraplu-bestemmingsplan duurt immers tenminste een half jaar vanaf het moment dat het in procedure wordt gebracht.

Daarop kunnen wij niet op wachten. Bovendien biedt het gedogen de mogelijkheid om alerter op nieuwe ontwikkelingen te reageren.

Wij stellen voor dat het paraplubestemmingsplan betrekking zal hebben op de stad Roosendaal en de kernen van Wouw, Heerle, Moerstraten, Wouwse Plantage en Nispen. Enerzijds zal het paraplubestemmingsplan gericht zijn op het uniformeren van de definitie voor woning/wooneenheid, anderzijds op het beperken van de mogelijkheden voor kamerverhuur in Tolberg, Kortendijk en Centrum Noord tot maximaal vier personen per woning/wooneenheid.

Voor het buitengebied is sprake van een geheel andere situatie, die een eigen regelingsmethodiek behoeft. Op de korte termijn zal het bestemmingsplan voor het buitengebied van de voormalige gemeente Wouw worden opgesteld. Daarin zal uiteraard een regeling voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten worden opgenomen.

3.2. Andere Juridische instrumentaria.

In de voorgaande paragraaf is reeds ingegaan op de regulering via de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) en dan met name op de bestemmingsplannen. In deze paragraaf willen we de andere juridische instrumenten verder belichten.

3.2.1. Woningwet, Bouwbesluit en bouwverordening:

De Woningwet is ingevoerd in 1901 met als doel de bewoning van slechte woningen onmogelijk te maken en de bouw van goede woningen te bevorderen. De wet stelt daarom bouwtechnische eisen aan alle bouwwerken en verwijst daarbij naar de Bouwverordening en het Bouwbesluit. Ook is in de Woningwet een stelsel opgenomen voor bouwvergunningen. De Woningwet vormt de kern van de bouwregelgeving, en dan met name de bouwparagraaf van deze wet. De Woningwet is overigens per 1 april 2007 vrij ingrijpend gewijzigd. De wijzigingen hebben vooral betrekking op een betere naleving, handhaving en handhaafbaarheid van de bouwregelgeving. Op grond van de Woningwet moeten bouwwerken voldoen aan de eisen die de Bouwverordening en het Bouwbesluit stellen. Het in strijd met deze regelingen handelen is op grond van de Woningwet verboden, zodat de gemeente daartegen handhavend kan optreden.

Bouwbesluit

Ingevolge artikel 2 van de Woningwet bevat het Bouwbesluit voor nieuw te bouwen bouwwerken de minimum bouwtechnische voorschriften omtrent veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu.

Het Bouwbesluit bevat voor de bestaande bouw minder voorschriften dan voor nieuw te bouwen bouwwerken. Het niveau van deze eisen is in de regel lager dan dat van de eisen voor nieuwbouw. Voor de bestaande bouw zijn de voorschriften beperkt tot de onderwerpen veiligheid, gezondheid en bruikbaarheid.

Bouwverordening

In de bouwverordening worden regels gesteld ten aanzien van het bedrijfsmatig verschaffen van nachtverblijf, zowel bij de tijdelijke huisvesting, als bij de structurele huisvesting. Hierin wordt beschreven dat voor het huisvesten van 5 of meer personen (of in meer dan 5 kamers) een gebruiksvergunning nodig is. Via de gebruiksvergunning worden voorwaarden verbonden in het belang van voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand

In de Bouwverordening is een minimumeis neergelegd die er op neerkomt dat in een woning er per persoon minimaal 12 m² gebruiksoppervlakte moet zijn.

Het doel van een gebruiksvergunning is brandgevaarlijke situaties te vermijden en de kans op brand en ongevallen bij brand te verkleinen. Een brandveilig bouwwerk moet natuurlijk ook brandveilig gebruikt worden. De gebruiksvergunning geeft installatietechnische voorschriften voor het beperken van de kans op brand, het beperken van de gevolgen van brand en het vluchten uit een gebouw bij brand. Deze voorschriften worden als voorwaarden in de vergunning opgenomen. De voorschriften worden bepaald door de gemeente op advies van de brandweer. De verantwoordelijkheid voor het veilig gebruik van een bouwwerk of inrichting ligt bij de gebruiker en/of eigenaar van het pand. Dit is dus ook degene die de gebruiksvergunning bij de gemeente moet aanvragen. De gebruiker is de persoon of de organisatie die een bepaald gebouw voor een bepaald doel gebruikt of exploiteert. De gebruiker kan dus de eigenaar zijn maar ook de huurder. Overigens kan ook de eigenaar de gebruiksvergunning aanvragen.

De Woningwet schrijft voor dat gemeenten voorschriften over brandveilig gebruik van bouwwerken moeten opnemen in de gemeentelijke bouwverordening. Deze voorschriften verschillen per gemeente. Het 'Gebruiksbesluit brandveilige bouwwerken', kortweg het Gebruiksbesluit genoemd, trekt op landelijk niveau de voorschriften voor het brandveilig gebruik van bouwwerken gelijk. De voorschriften in het landelijke gebruiksbesluit zullen de gemeentelijke bouwverordeningen vervangen.

Nieuw zijn daarin o.a. uniforme regels bij kamerverhuur. In (naar schatting) 80% van de gevallen komen er algemene regels voor bouwwerken i.c.m. een meldingsplicht i.p.v. de huidige gebruiksvergunning. Een gebruiksvergunning zal alleen nog nodig zijn voor de meest risicovolle vormen van gebruik zoals kinderdagverblijven, basisscholen, hotels en tehuizen (meer dan 10 bedden).

Op grond van het nieuwe gebruiksbesluit zal een kamerverhuurpand aan een gebruiksmeldingsplicht onderhevig zijn. Met deze melding wordt het bevoegd gezag geïnformeerd over het voorgenomen gebruik van een bouwwerk, zodat besloten kan worden om ter plaatse te gaan controleren of het voorgenomen gebruik daadwerkelijk aan de voorschriften van het besluit voldoet.

Het Gebruiksbesluit zal naar verwachting medio 2008 in werking treden.

3.2.2. Wet Gemeentelijke Basisadministratie:

Op grond van de wet Gemeentelijke Basisadministratie (wet GBA) is de gemeente verplicht om een Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) te hebben en te onderhouden. In de GBA zijn gegevens opgenomen van iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft en binnen de gemeente woonachtig is. Het doel van de GBA is de overheid te voorzien van persoonsgegevens die nodig zijn voor de uitvoering van haar taken. Indien er signalen zijn dat er meerdere personen op een adres staan ingeschreven, zonder dat er sprake is van een gezins- of familieband kan een controle worden uitgevoerd. Dit kan duiden op kamerbewoning. Het probleem met onrechtmatige bewoning is echter dat er vaak geen sprake is van inschrijving in de GBA.

Op grond van artikel 65 van de wet GBA is degene die naar redelijke verwachting gedurende een half jaar ten minste twee derden van de tijd in Nederland verblijf zal houden, verplicht zich binnen vijf dagen na de aanvang van zijn verblijf in persoon te melden bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar hij zijn woonadres heeft om daarbij schriftelijk aangifte van verblijf en adres te doen. Hieruit volgt dat overtreding van de wet GBA door middel van het strafrecht kan worden aangepakt.

Opgemerkt wordt dat het in de praktijk doorgaans moeilijk zal zijn om te bewijzen hoe lang iemand in Nederland zijn verblijf houdt. Dit zou wellicht kunnen worden aangetoond op basis van een arbeidscontract of een huurovereenkomst. Ook kan bij een hercontrole worden nagegaan of dezelfde personen nog steeds in het pand verblijven. Dit vormt ook een aanwijzing voor de verblijfsduur.

3.2.3. APV

In de APV staan o.a. de plaatselijke regels over openbare orde en veiligheid. In hoofdstuk 2 (Openbare orde) afdeling 4 van de APV worden instrumenten vermeld om op te treden bij maatregelen van overlast en baldadigheid. Genoemd kunnen worden.:

- 2.4.7. Hinderlijk gedrag op of aan de weg
- 2.4.8. Hinderlijk drankgebruik (in een door het college aangewezen gebied).
- 2.4.9. Hinderlijk gedrag bij of in gebouwen (anderen dan voor bewoners/gebruikers)

In hoofdstuk 4 van de APV worden daarnaast enkele voorschriften gegeven over geluidhinder.

Naast de voorschriften in de APV is in artikel 7.3.2. van de Bouwverordening een bepaling opgenomen waarin de mogelijkheid wordt geopend handhavend op te treden in geval van hinder en overlast. Deze bepaling kan in samenhang met de bepaling in de APV in situaties van ernstige overlast en hinder worden toegepast.

3.2.4. Nachregister

Een belangrijk middel voor de gemeente (brandweer, Vreemdelingenpolitie) om te weten wie er op een bedrijf is gehuisvest, is het nachregister. Op grond van artikel 438, lid 1 van het Wetboek van Strafrecht is degene die er zijn beroep van maakt aan personen nachtverblijf te verschaffen, verplicht om een doorlopend register bij te houden waarin diverse gegevens moeten staan van de personen die daar verblijven. Het gemeentebestuur kan alleen vragen om inzage van een nachregister, het afdwingen van het nachregister is primair een taak van de politie omdat het nachregister in het Wetboek van Strafrecht verplicht is gesteld.

Het bijhouden van een nachregister heeft geen betrekking op kamerverhuurbedrijven, maar op het bedrijfsmatig verschaffen van een nachtverblijf in hotels en campings. Ook in de APV zijn geen voorschriften opgenomen om een nachregister bij te houden. Wij achten een toegevoegde waarde van zo'n nachregister voor kamerverhuurbedrijven gering; er is bij kamerverhuur nauwelijks sprake van mutatie van bewoners.

Taskforce Huisjesmelkers

Aan de onderkant van de woningmarkt spelen diverse problemen zich af die moeten worden aangepakt om de doelstellingen van een veiliger Roosendaal en een leefbare omgeving te kunnen realiseren. De zorg voor een goede huisvesting van alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's), asielzoekers (al dan niet uitgediende) en andere kwetsbare groepen maakt onderdeel uit van die aanpak. Voor de goede huisvesting van de asielzoekers is in 2004 een start gemaakt met de "Taskforce Huisjesmelkers". De 5 jaar geleden gesignaleerde problematiek met betrekking tot huisvesting van asielzoekers is echter opgeschoven in de richting van de huisvesting van arbeidsmigranten. De specifieke "Taskforce Huisjesmelkers" kan als afgesloten worden beschouwd. Feitelijk wel, maar inhoudelijk zeker niet. De "Taskforce Huisjesmelkers", en dan met name de daaruit voortgekomen werkwijze, is als het ware vlekkeloos opgegaan in de bredere aanpak ten aanzien van de huisvesting van diverse doelgroepen.

Kwetsbare doelgroepen (zoals jonge statushouders, sociaal zwakkeren etc.) kunnen altijd worden aangetroffen op een adres waar sprake is van kamerverhuur. Er kunnen altijd schrijnende of onmenselijke situaties worden aangetroffen waar acute hulp dan wel direct vervangend (tijdelijk) onderdak geboden moet worden. Het moet structureel mogelijk blijven om deze mensen te herhuisvesten en of te begeleiden. Als deze doelgroep (als gevolg van spoedeisende bestuursdwang) op straat dreigt te komen staan zal er in ieder geval noodopvang moeten worden aangeboden. Dit proces hangt echter niet meer onder de vlag van het project "Taskforce Huisjesmelkers", maar is als zodanig ingebed in de reguliere werkwijze (procedure) van de afdeling Toezicht & Handhaving.

3.3 Toezicht en handhaving

3.3.1. Gemeentebeleid en wettelijke taak

In ons collegeprogramma 2006-2010 "Hart voor Roosendaal en haar toekomst" is aangegeven, dat wij ons nog harder zal gaan inspannen voor een veiliger Roosendaal. Er wordt hard gewerkt om onze burgers een zo hoog mogelijk veiligheidsgevoel te geven. Bovendien wordt gezorgd voor een leefbare omgeving. Speerpunt van beleid, op het gebied van handhaving, is onder andere Kamerverhuur (huisjesmelkers, huisvesting arbeidsmigranten). In het Gemeentelijk Uitvoeringsprogramma Handhaving 2008 is deze problematiek c.q. de aanpak daarvan dan ook uitdrukkelijk opgenomen.

In Nederland wordt door de overheid het handelen van burgers, private organisaties en andere partijen sterk aan banden gelegd. Door handhaving controleert de overheid of burgers, bedrijven en andere overheidsorganen wetten en regelgeving naleven. Het ultieme doel daarvan is het bereiken van normconform gedrag. Handhaving, dat kan worden onderscheiden in toezicht/controlen en het bestuursrechtelijk- en/of strafrechtelijk opleggen van een sanctie, is één van de instrumenten gericht om het doel van de regelgeving en de effecten van beleid te kunnen waarborgen c.q. bewerkstelligen. Aan handhaving gaan normstelling, voorlichting en/of subsidie- en/of vergunningverlening vooraf. Wellicht ten overvloede: handhaving is geen doel op zich!

3.3.2. Aanpak bij toezicht en handhaving

Alvorens handhavend te kunnen optreden moet er sprake zijn van overtreding van een wettelijk voorschrift. Dit betekent dat de enkele dreiging dat een overtreding wordt begaan in principe

geen grondslag biedt voor het in gang zetten van een handhavingprocedure. Wij zijn gehouden de overtreding te onderzoeken. Goed inzicht dient te ontstaan in alle meespelende feiten en belangen. Voor de bewijsvoering is het verder essentieel dat de constatering van de overtreding schriftelijk wordt vastgelegd. Het maken van verslagen en rapportages is daarom onmisbaar. In vele gevallen zullen de Inspecteurs Handhaving (toezichthouder in de zin van de Algemene wet bestuursrecht) degenen zijn die een overtreding constateren. In de praktijk zullen zij eerst de overtreder wijzen op de overtreding en afspreken dat aan de overtreding een einde moet worden gemaakt.

De bevoegdheid tot het toepassen van een handhavingmiddel is een bevoegdheid en geen plicht. Dat betekent echter niet dat de gemeente de vrijheid heeft naar eigen inzicht te beslissen al dan niet te handhaven. Het feit dat er sprake is van een bevoegdheid scheidt de plicht dat aan elke beslissing op het gebied van handhaving een zorgvuldige belangenafweging voorafgaat. Factoren die bij het besluit tot handhaven een rol kunnen spelen zijn: de ernst van de overtreding, sociaalhumanitaire belangen, praktische uitvoerbaarheid, belangen van derden, belangen van de gemeente, financiële belangen, het algemeen belang, precedentwerking, het aanbieden van schadevergoeding, het gelijkheidsbeginsel, medeverantwoordelijkheid van de overheid, het gedoogd hebben van de situatie etc.

Bij de belangenafweging moet worden nagegaan of datgene wat als een overtreding wordt aangemerkt kan worden weggenomen door het alsnog verlenen van een vergunning. Indien de overtreding in aanmerking komt om te worden gelegaliseerd volgt eerst het verzoek aan de betrokkene een aanvraag in te dienen. Mocht de overtreder weigerachtig blijven aan een verzoek tot het indienen van een aanvraag te voldoen, dan kan alsnog tot handhaving worden overgegaan.

Het kan ook zijn, dat wij een illegale situatie tijdelijk toestaan in afwachting van het verlenen van een vergunning of een ontheffing. Deze vorm van gedogen, ook wel actief gedogen genoemd, is alleen acceptabel als er met een redelijke zekerheid van uit kan worden gegaan dat de situatie inderdaad zal worden gelegaliseerd. Met andere woorden: er moet een concreet zicht op legalisatie bestaan. Ons standpunt over gedogen is verwoord in de Beleidsnota Handhaving. Gedogen zal slechts incidenteel plaatsvinden en ieder geval zal afzonderlijk worden beoordeeld op zijn eigen merites en bijzonderheden.

3.3.3. Integrale aanpak

Gezien de complexe materie, de verschillende beleidsterreinen en de diverse bevoegde instanties is afstemming en regierol vanuit de gemeente gewenst. Samenwerking met ketenpartners, zoals brandweer, Regionale Milieudienst, politie, Vreemdelingendienst, Belastingdienst en Arbeidsinspectie verdient de voorkeur. Een overheid die de verantwoordelijkheid neemt voor het stellen van regels voor de huisvesting van arbeidsmigranten dient er ook voor te zorgen dat die regels worden nageleefd. Het ambitieniveau van de handhaving concentreert zich op:

- Bestemmingsplan (is het betreffende gebruik toegestaan).
- Bouwverordening (overbevolking).
- Bouwverordening (brandveilig gebruik).
- Bouwbesluit (veiligheid, zoals constructie e.d.).

De kwaliteit van de huisvestingsaccommodaties die de afdeling Toezicht & Handhaving onder ogen heeft gekregen, laat een divers beeld zien en loopt uiteen van deugdelijk en veilig tot ondeugdelijk, onveilig en zelfs onmenselijk.

Bij een pand dat wordt gecontroleerd op kamerverhuur / huisvesting van arbeidsmigranten geldt als uitgangspunt dat de constructieve veiligheid en brandveiligheid in orde moeten zijn. Indien dit niet in ernstige mate in strijd is met de regelgeving, is geen sprake van een spoedeisende situatie. Direct optreden (ingrijpen) is dan niet aan de orde. Dit ondanks het gegeven dat mogelijk sprake is van overlast en/of een illegale situatie. Wel of niet spoedeisend heeft grote invloed op de te voeren procedure. In geval sprake is van een ernstige situatie waarbij de constructieve veiligheid dan wel de brandveiligheid in het geding is, dan is direct optreden een vereiste. Voordat daadwerkelijk over wordt gegaan tot het toepassen van spoedeisende bestuursdwang worden de aanwezige mensen in de gelegenheid gesteld hun spullen mee te nemen en andere woonruimte te zoeken. De Afdeling Toezicht & Handhaving neemt voor een eventuele "ontruiming" contact op met de crisisopvang. Wanneer op korte termijn geen opvang beschikbaar is, wordt per geval beoordeeld hoe wordt opgetreden. Het is immers ook niet gewenst dat een grote groep mensen op straat komt te staan. Soms zijn met het treffen van een aantal voorzieningen de ergste gevaren geweken en hiermee vaak ook de spoedeisendheid. Wanneer er geen sprake is van spoedeisendheid, dan volgen wij de in de nota "Verbreiding en verdieping programmatisch handhaven in Roosendaal" opgenomen handhavingstrategie. Wellicht ten overvloede: repressief optreden vindt alleen plaats daar waar dat noodzakelijk is.

3.3.4 Planning

Activiteiten die de afdeling Toezicht & Handhaving in 2008 ontplooit (op grond van het Gemeentelijk Uitvoeringsprogramma Handhaving 2008) zijn:

- a. 8 Integrale controles waarbij per controle een aantal panden gecontroleerd worden. Hierbij wordt in ieder geval samengewerkt (mogelijk in wisselende samenstelling) met ketenpartners, zoals Wijkagenten, Vreemdelingenpolitie, Brandweer of RMD.
- b. Controle van circa 50 panden (3 á 4 controles per pand, in totaal circa 175 (her)controles).
- c. Inzet op het vervolg geven aan meldingen / rapportages vanuit met name de Vreemdelingenpolitie en Brandweer dan wel eigen bevindingen. Dit kan leiden tot bestuursrechtelijke besluitvorming om te komen tot bouwkundige aanpassing dan wel sluiting van panden waarvan vast is komen te staan dat daar sprake is van overtreding van de eisen die voortvloeien uit de Woningwet en/of het ter plaatse geldende bestemmingsplan (circa 25 dossiers).

Hiervoor wordt 1.934 uren aan capaciteit beschikbaar gesteld.

3.4. Conclusie toe te passen instrumentaria.

De instrumenten die hierboven zijn beschreven bieden, op dit moment, voldoende mogelijkheden om de problematiek rond de arbeidsmigranten, zoals die op het eind van hoofdstuk 2 in het gele kader is aangegeven ook daadwerkelijk aan te pakken. Noch van de afdeling Toezicht en Handhaving bereiken ons berichten dat het juridisch instrumentarium onvoldoende zou zijn. De APV bevat voldoende voorschriften om bij ernstige overlast op te kunnen treden; in het Bouwbesluit worden voldoende regels beschreven omtrent de bewoning zodat ook veiligheid voor de bewoners voldoende is gewaarborgd.

De problematiek rond de bestemmingsplannen ligt iets genuanceerder, zoals hiervoor aangegeven is het gewenst vanuit één duidelijke visie in alle bestemmingsplannen aan te geven in hoeverre kamerbewoning (al dan niet door arbeidsmigranten) in een woonbestemming is toegestaan. Daarnaast is een genuanceerd beleid noodzakelijk met betrekking tot het tijdelijk wonen van arbeidsmigranten in het buitengebied.

Flankerende inzet in relatie tot het lopende beleid

Huisvesting verantwoordelijkheid van uitzendbureaus (resp. werkgevers)

Werven van extra arbeidskrachten brengt verantwoordelijkheid mee voor de huisvesting van deze mensen naar de maatstaven van de Nederlandse samenleving. De gemeente zal de uitzendbureaus hierop aanspreken (zie par. 4.2.)

Voorkomen druk op wijken

De huidige snelle ontwikkeling maakt het mogelijk, dat er concentratiegebieden ontstaan die tot een te grote druk in bepaalde wijken leidt. De gemeente zal afspraken stimuleren tussen woningbouwvereniging en uitzendorganisaties om dit te voorkomen.

Daarnaast is de noodzaak tot huisvesting waarschijnlijk zo groot, dat er verzoeken zullen komen voor het toestaan van aparte vormen van huisvesting voor de nieuwe tijdelijke inwoners. De gemeente houdt de mogelijkheid open om aan dergelijke verzoeken medewerking te verlenen. De beoordeling van deze verzoeken is onderdeel van de afstemming in regionaal verband (zie par. 4.1.)

Goede communicatie

Met goede communicatievormen zijn aan aantal problemen van de taalbarrière te ondervangen. De gemeente streeft naar afspraken over goede voorlichting (in de eigen taal) over de situatie in Nederland en de regels van onze samenleving (zie par. 4.1. en 4.2.)

In gesprek met de doelgroep

Onderdeel van het beter volgen van de ontwikkelingen is het zoeken naar mogelijkheden om met de doelgroep zelf in gesprek te komen. (zie par. 4.3.)

4. Flankerende aanpak

De conclusies uit hoofdstuk 3 maken duidelijk dat er geen nieuwe juridische instrumenten nodig zijn en dat er voldoende mogelijkheden zijn van gemeente en politie tot toezicht en handhaving.

De gesignaleerde problemen zijn echter op een aantal punten breder dan het directe bereik van het beschikbare instrumentarium en de directe gemeentelijke verantwoordelijkheid. Als lokaal gezag richt de gemeente zich op een aantal flankerende maatregelen die in dit hoofdstuk aan de

orde komen.

4.1. Regionale afstemming

Zoals hiervoor reeds aangegeven vindt er ook op regionaal niveau overleg en afstemming plaats m.b.t. de problematiek van de arbeidsmigranten. De problemen rond de huisvesting van de arbeidsmigranten houden immers niet op bij de gemeentegrens, zodat afstemming wenselijk is van maatregelen die formeel door elke gemeente afzonderlijk worden genomen.

De intentie van de gemeenten is om bij die te treffen maatregelen en de inzet van gemeentelijke instrumenten één lijn te trekken.

Deze gemeentelijke afstemming dient ook de economische ontwikkeling door brede duidelijkheid te scheppen voor de betrokken ondernemers. Met afstemming is ook de communicatie naar de betrokken migranten gediend. Eén verhaal in heel de regio versterkt de boodschap.

Dit overleg vindt plaats op initiatief van burgemeester Polman van Bergen op Zoom. Aan het overleg nemen deel alle gemeenten van het politiedistrict Bergen op Zoom³ en de politie. Dit overleg is nog niet afgerond.

Het overleg richt zich op dit moment op de volgende punten:

- het afsluiten van een convenant met de 3 grootste koepels van uitzendorganisaties (zie par. 4.2)
- Afstemming van het te voeren ruimtelijk beleid in bestemmingsplannen ter zake van het huisvesten van arbeidsmigranten (zie hoofdstuk 3.1.)
- Afstemming over een zo goed mogelijke verdeling van het aantal arbeidsmigranten over de betrokken gemeenten. Het betreft dan met name de huisvesting van arbeidsmigranten in afzonderlijke (tijdelijk) te (ver)bouwen logiesgebouwen waarin grote aantallen arbeidsmigranten worden gehuisvest. Gemeenten kunnen op dit punt sturen omdat voor het (tijdelijk) (ver)bouwen van logiesgebouwen nagenoeg altijd planologisch de medewerking van een gemeente noodzakelijk is.
- Het voeren van een eenduidig beleid ten aanzien van overlast van arbeidsmigranten. Zo is het gewenst om een folder (folders) te maken voor arbeidsmigranten die kunnen worden uitgereikt in horecagelegenheden. Door de politie is dit op districtniveau inmiddels al opgepakt.

4.2. Convenanten met werkgevers

³ Bergen op Zoom, Woensdrecht, Steenberg, Moerdijk, Halderberge en Roosendaal

De gemeenten in de regio hebben elkaar gevonden in een aanpak gericht op het maken van afspraken met de samenwerkende uitzendorganisaties die met name actief zijn in de bemiddeling van de arbeidsmigranten. Dit zijn de VIA, De NBBU en de ABU. Zij vertegenwoordigen als koepels nagenoeg alle (bonafide) uitzendbureaus die actief zijn bij de bemiddeling in de plaatsing van arbeidsmigranten. Met deze organisaties willen de gemeenten tot een convenant komen.

Die wens is er ook van de zijde van deze koepels van uitzendorganisaties. Immers de uitzendbureaus staan voor de moeilijke taak om de grote groep van arbeidsmigranten in onze gemeenten te huisvesten. Dat kunnen zij alleen met medewerking van de gemeente(n).

Dit blijkt ook wel uit het feit dat de drie grootste uitzendbureaus die arbeidsmigranten in onze gemeente huisvesten (Laudam, Pollux en Exotic Green) alle drie zelf het initiatief hebben genomen om met ons in gesprek te gaan.

Ook wij hechten een groot belang aan dit overleg. Naar onze mening hebben de uitzendorganisaties een grote verantwoordelijkheid bij de humane en veilige huisvesting van hun medewerkers. Daarbij kunnen met deze uitzendorganisaties ook heldere en duidelijke afspraken worden gemaakt bij hun rol om overlast van arbeidsmigranten naar de omgeving zo veel mogelijk te voorkomen.

De gemeente Woensdrecht heeft al goede ervaringen opgedaan met een convenant met de VIA. Belangrijke afspraken in dit convenant waren een goed overleg van de uitzendorganisaties met buurtbewoners nog voor dat de woningen door hun medewerkers werden betrokken. Daarbij werden ook afspraken gemaakt over de bereikbaarheid voor buurtbewoners op het moment dat zij klachten zouden hebben over overlast van deze buitenlandse werknemers. Ook gaat het daarbij om het vroegtijdig goed informeren van arbeidsmigranten, niet alleen over hun rechtspositie, maar ook over de cultuur en gewoonten in onze samenleving. Onder andere uit het convenant van de gemeente Woensdrecht is voortgekomen dat er onlangs een DVD is gemaakt voor alle arbeidsmigranten die naar ons land komen waarin zij over thema's als rechtspositie, cultuur, regels en gewoonten in ons land worden geïnformeerd.

De besprekingen van de 6 betrokken gemeenten met de 3 organisaties van uitzendbureaus zijn onlangs afgerond en hebben geleid tot een concept-convenant. Zie voor de inhoud van dit convenant paragraaf 5.4.

4.3. Contact met de doelgroep

Communicatie met de betrokken arbeidsmigranten

Het gemeentelijk beleid moet aansluiten bij de belevingswereld van de doelgroep. Het gaat er dan ook niet om dat er alleen óver de arbeidsmigranten, maar ook mét de arbeidsmigranten wordt gesproken.

Als uitvloeisel van dit beleid zullen wij nagaan

- of het huidige contract met de SIW voorziet in het ontwikkelen van communicatievormen met deze doelgroep
- hoe communicatie duurzaam mogelijk is bij telkens wisselende tijdelijke inwoners.

In deze willen we het SIW verzoeken om te onderzoeken of het gewenst is te komen tot een platform van arbeidsmigranten. Vanuit dit platform kan er contact komen met de in onze gemeente aanwezige arbeidsmigranten en kan ook worden gezien welke voorzieningen, met name in de weekenden voor deze doelgroep beschikbaar zouden moeten komen.

De vormgeving van dit overleg kan aansluiten bij ervaringen met bijvoorbeeld het Afrikanenoverleg dat door de SIW is ingericht.

Informereren voorkomt overlast

De arbeidsmigranten moeten zo snel mogelijk op de hoogte zijn van de gedragsregels die in Nederland gelden. Door middel van goede voorlichting kan de overheid overlast beperken. Sommige werkgevers hebben dit al eerder opgepakt. Zoals hiervoor aangegeven is er al een DVD met voorlichting in de eigen taal ontwikkeld.

Belangrijk is om bij deze informatie ook de boodschap mee te geven, dat bij niet naleven van regels er adequate handhaving plaatsvindt. Adequate handhaving vraagt dan wel herijking van de beschikbare instrumenten en de inzet daarvan (zie verderop).

Contact tussen samenlevende burgers

Het samengaan en samenleven van verschillende culturen vraagt van de overheid een beleid gericht op het bevorderen van contact tussen migranten en de Nederlanders waarvan zij (tijdelijk) burens zijn. Gegeven de taalproblemen zal dit contact vooral bestaan uit het organiseren van activiteiten om samen iets te doen. Die activiteiten kunnen zeer uitéénlopend zijn.

Voor de hand ligt aansluiting bij de traditionele religieuze beleving van veel van deze arbeidsmigranten binnen de katholieke kerk. Daar is de aanwezigheid van deze groep al langer opgemerkt, maar ook de kerk zoekt nog naar mogelijkheden om goed contact mogelijk te maken.

Mogelijk ander trefpunt kan bestaan in bijv. sportuitwisselingen. Waarschijnlijk bestaan er nog vele andere mogelijkheden. De zojuist genoemde aansluiting bij het voorbeeld van het Afrikanenoverleg kan wellicht ook leiden tot verdere ontwikkeling van ideeën voor contactmogelijkheden.

5. Samenvatting, conclusies en besluiten

In de vorige hoofdstukken hebben we een integraal beeld geschetst van de problematiek rondom de huisvesting van arbeidsmigranten zoals die zich in onze gemeente manifesteert. Daarbij is aandacht besteed aan economische aspecten, welzijnsaspecten en de regelgeving welke voor het onderwerp relevant is. We zijn daarbij ook ingegaan op landelijke ontwikkelingen en we hebben aangegeven op welke wijze we regionaal willen gaan samenwerken. De samenwerking zoeken we uitdrukkelijk ook met de bonafide koepels van de uitzendorganisaties.

Aan het slot van de notitie geven we per paragraaf concreet de actie- en aandachtspunten die de komende tijd zullen worden uitgewerkt en uitgevoerd.

5.1 Ruimtelijke ordening

a. Paraplubestemmingsplan

Het is wenselijk om te komen tot een paraplubestemmingsplan (of –plannen) voor de bebouwde kom van de stad Roosendaal en de bebouwde kom van de dorpen.

In dit paraplubestemmingsplan dient te worden geregeld, dat standaard in woningen altijd maximaal 4 individuele personen gehuisvest kunnen zijn (kamerverhuur/logies) of een huishouden en maximaal 3 individuele personen.

Hiermee wordt bereikt dat

- enerzijds reële mogelijkheden ontstaan voor individuele personen om gehuisvest te worden in woningen
- anderzijds wordt voorkomen, dat grote aantallen personen in woningen mogen verblijven waar dat niet passend is uit een oogpunt van ruimtelijke ordening. Vanzelfsprekend is hierbij geen sprake van onderscheid tussen autochtonen en arbeidsmigranten.

In het bestemmingsplan wordt daarnaast een vrijstellingsbevoegdheid opgenomen om toe te staan dat in individuele omstandigheden meer dan 4 personen verblijf mogen hebben in een woning, afhankelijk van de grootte van de woning en met name de ruimtelijke omgeving. Een dergelijk vrijstellingsprocedure maakt het mogelijk alle belangen zorgvuldig af te wegen.

Wat in het paraplubestemmingsplan niet kan worden gereguleerd is een ongewenste concentratie van arbeidsmigranten in één of enkele straten. Het risico bestaat, dat deze concentratie zich wel zal voordoen in de Kroeven, Westrand en met name Kalsdonk. Aramis is hier eigenaar van het overgrote deel van de woningen. Met Aramis willen wij sluitende afspraken maken om deze concentraties te vermijden.

b. Grootschalige huisvestingsinitiatieven

Verschillende in Roosendaal werkzame uitzendorganisaties voor met name arbeidsmigranten hebben verzoeken gedaan tot medewerking aan grootschalige vormen van (tijdelijke) huisvesting. Om te voorkomen dat de druk van arbeidsmigranten op kwetsbare wijken in Roosendaal te groot wordt, is het wenselijk aan deze initiatieven medewerking te verlenen, mits aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan. Het gaat daarbij om de volgende randvoorwaarden.

1. Instemming kan alleen indien dit past binnen de afspraken over regionale spreiding van huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten. Het is niet gewenst, dat grootschalige initiatieven in Roosendaal de problemen voor de omliggende gemeenten geheel oplossen. Ook de andere gemeenten willen hierover in goed overleg afspraken maken. Door de portefeuillehouders volkshuisvesting van onze regio is de bereidheid tot afspraken hierover onlangs al uitgesproken.
2. Deze initiatieven dienen bij voorkeur te worden gerealiseerd in de overgangszone tussen woonfuncties en industriefuncties.
3. Voor het buitengebied zijn specifieke condities vastgelegd, zoals verwoord in par. 3.1.5. van deze notitie. Eén en ander is gebaseerd op de SRE-nota. (samenwerkingsverband regio Eindhoven). We komen daar onder c. nog op terug.
4. Er moet sprake zijn van een goede ruimtelijke inpassing en vormgeving en een acceptabele belastbaarheid voor de omgeving.
5. Er moeten handhaafbare voorwaarden zijn die de tijdelijkheid van de verblijvende bewoners en de beperking tot arbeidsmigranten regelen.

c. Huisvestingsinitiatieven in het buitengebied

De notitie geeft aan, dat in beginsel de bereidheid bestaat om mee werken aan huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied, mits voldaan wordt aan de in de notitie aangegeven criteria.

Met deze criteria is al enige ervaring opgedaan in het gebied van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven. De voorwaarden hiervoor onder punt b. aangegeven gelden ook voor initiatieven in het buitengebied. De notitie geeft aan, dat daaraan nog expliciet zijn toe te voegen

- alleen huisvesting van arbeidsmigranten die binnen het eigen bedrijf werkzaam zijn.
 - geen wonen op campings;
 - geen tourcaravans.
 - ruimtelijke inpassing binnen het aangewezen agrarische bouwblok.
- Maatwerk zal nodig zijn bij de beoordeling van elk afzonderlijk initiatief.

Wij zullen deze ontwikkelingen in het buitengebied nog expliciet bespreken met de ZLTO.

d. Apart gedoogbesluit niet noodzakelijk

Het zal enige tijd vergen voor het beoogde paraplubestemmingsplan in werking kan treden. Tot die tijd is het wenselijk dat huisvestingssituaties die op basis van deze notitie aanvaardbaar zijn worden gedoogd. Naar ons oordeel zijn de voorwaarden waaronder dit gedogen mogelijk is in deze notitie voldoende helder in beeld gebracht. Een apart algemeen gedoogbesluit waarin dit beleid nog eens apart wordt vastgelegd is dan ook niet noodzakelijk. Als dat aan de orde is kunnen wel concrete gedoogbesluiten worden genomen.

5.2. Welzijnsaspecten arbeidsmigranten

Wij zijn er geen voorstander van om nu al een aanbod te doen voor welzijns- of inburgeringsactiviteiten. Naar onze mening dienen eerst gesprekken plaats te vinden met de arbeidsmigranten zelf om zo te inventariseren of hier überhaupt wel behoefte aan bestaat.

We zullen het SIW verzoeken binnen de mogelijkheden van het lopende subsidiecontract in overleg te treden met de doelgroep van arbeidsmigranten en daarbij te toetsen of en zo ja welk aanbod gericht op hun welzijn gewenst is.

Het blijkt lastig inzicht te krijgen in de aanwezigheid van eventuele kinderen van arbeidsmigranten. Concrete signalen van de schoolbesturen hebben ons nog niet bereikt. Scholen komen in aanmerking voor extra financiering vanuit het rijk, indien er voldoende leerlingen met bijzondere kenmerken (zoals ouders zijn arbeidsmigrant) staan ingeschreven. Daarom is het belangrijk scholen te wijzen op deze mogelijkheid. Daarbij kan ook meer duidelijkheid ontstaan over de aanwezigheid van dergelijke kinderen in Roosendaal.

5.3 Informatie vanuit het bedrijfsleven

Naast de uitzendorganisaties komt het ook voor, dat werkgevers rechtstreeks arbeidsmigranten in dienst nemen. Wij hebben daar geen zicht op. Ook weten wij niet welke behoeften en wensen er leven bij de werkgevers rondom de tewerkstelling van arbeidsmigranten. Het onderwerp leeft nadrukkelijk bij de werkgevers, getuige de bijeenkomst op 26 mei 2008 georganiseerd door de BZW, waarbij ook een vertegenwoordiger van onze gemeente aanwezig is geweest. Hoewel we daar zeker een indruk hebben gekregen over wat er leeft bij het bedrijfsleven, is het ons inziens gewenst het lokale bedrijfsleven gericht informatie te vragen over ervaringen die zij met arbeidsmigranten hebben opgedaan. Wij zullen in dat kader een mini enquête uitzetten bij het P&O-platform van de BZW West-Brabant..

5.4 Regionaal convenant

Zoals in de notitie is aangegeven, is de afgelopen maanden in regionaal verband van het politiedistrict met de 3 koepelorganisaties van uitzendbureaus (de ABU, de NBBU en de VIA) gewerkt aan een convenant over de huisvesting van arbeidsmigranten. Inmiddels is over de tekst van het convenant in principe overeenstemming bereikt. Het convenant voldoet aan de verwachtingen die in de notitie zijn uitgesproken. Het convenant ziet in hoofdlijnen op het volgende:

1. Een informatieverplichting van de aangesloten uitzendorganisaties naar de gemeente over de woningen en de aantallen arbeidsmigranten waarvoor huisvesting is geregeld in de afzonderlijke gemeenten.
2. Informatie en voorlichting aan de arbeidsmigranten (o.a. in de vorm van een DVD) over de rechten en plichten die in Nederland gelden zowel op het gebied van arbeid als op het gebied van huisvesting.
3. Communicatie in de richting van omwonenden op het moment dat woningen beschikbaar komen voor arbeidsmigranten. Hierbij is inbegrepen een 24-uurs bereikbaarheid voor omwonenden voor spoedeisende klachten.

Het convenant bevat geen uitdrukkelijke verplichtingen voor de gemeente. Wel is geregeld dat indien uitzendorganisaties gemeentelijke regels en vergunningen niet naleven, allereerst de koepelorganisatie hierop worden aangesproken. Ook verwachten de koepelorganisaties dat de gemeenten een restrictief handhavingsbeleid voeren naar de aangesloten leden en alleen optreden als er sprake is van klachten, dan wel ernstige overtredingen. Dit past in het beleid van programmatisch handhaven om de handhavingscapaciteit met name in te zetten in de richting van illegale uitzendorganisaties.

De aard van deze afspraken geeft met name onze afdeling Handhaving een goed instrument om het programmatisch handhaven vorm te geven.

De tekst van het convenant zal binnenkort, op het moment dat ook de andere gemeenten en de koepelorganisaties van uitzendbureaus definitief hun instemming hebben betuigd, beschikbaar worden gesteld.

5.5 Evaluatie

De problematiek van de arbeidsmigranten is recent ontstaan. De notitie geeft een antwoord op deze problematiek in het licht van de op dit moment beschikbare informatie en de beleidsdoelstellingen zoals die door de rijksoverheid en de VNG zijn aangegeven.

Op vele factoren is op dit moment geen prognose mogelijk. Een heel belangrijke factor is de ontwikkeling van de economie en van de arbeidsmarkt in Nederland en in het land van herkomst. Daarnaast is het ook van belang hoe met name de rijksoverheid hierop zal reageren. Vervolgens speelt ook de wijze waarop wij in staat zullen zijn met de beschikbare juridisch/planologische instrumenten de materie hanteerbaar te houden.

Om deze reden hebben wij besloten om eind 2009 de effecten van de beleidsnotitie te beoordelen in het licht van de situatie op dat moment.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roosendaal, d.d. 17 juni 2008

De secretaris,

De burgemeester,

Bijlagen

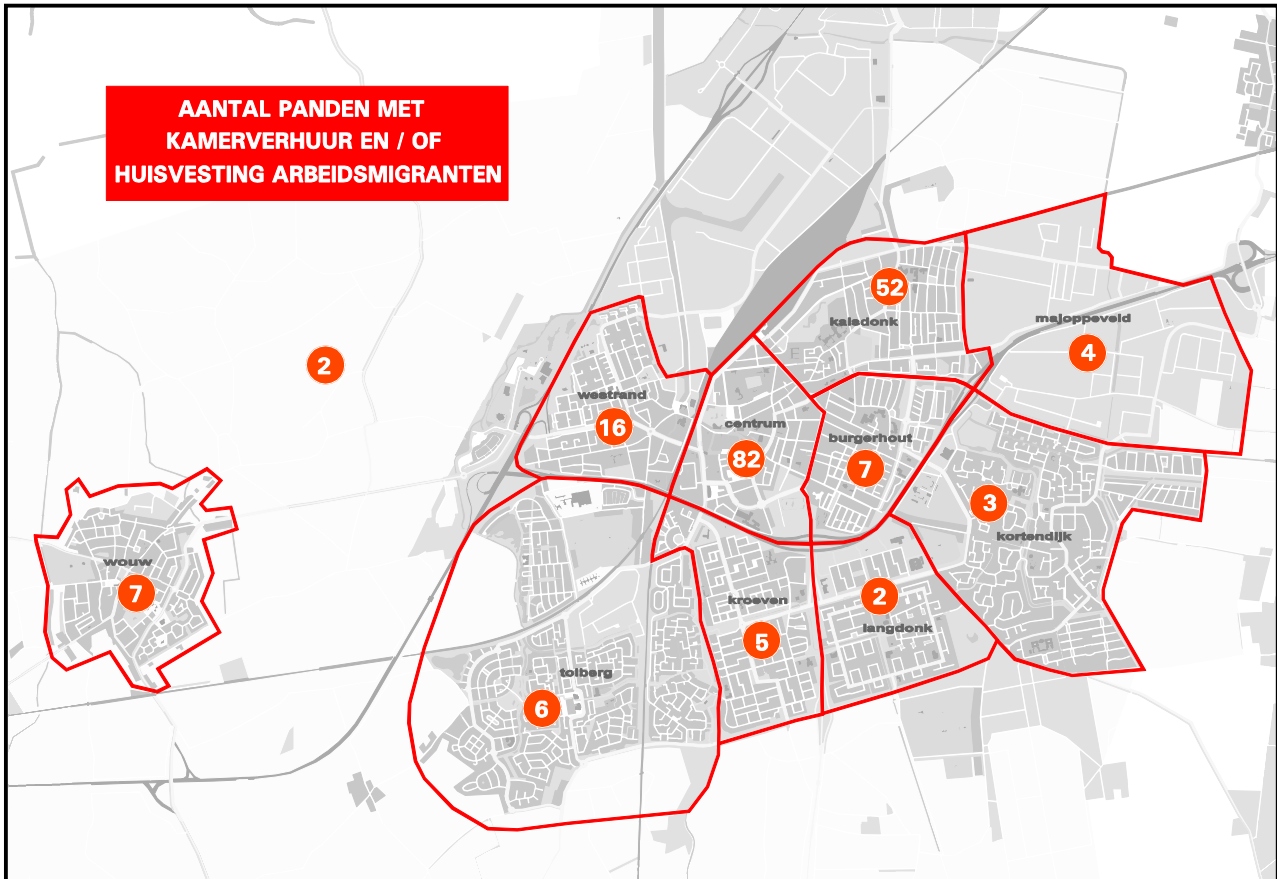
I Kaart bij de grafiek in par. 2.2

II SRE-nota

Bijlage I

Kaart bij de grafiek in par. 2.2.

Aantal panden met kamerverhuur en/of huisvesting van arbeidsmigranten

Bijlage II

SRE-nota